

АВЕЉЕВО ЖИТИЈЕ

ПИСАНО НА СИРИЈСКОМ ЈЕЗИКУ: УВОД, ПРЕВОД, КОМЕНТАРИ И ОСВРТ НА БОГОСЛОВЉЕ ЖИТИЈА

Бошко Ерић*
Православни богословски
факултет,
Универзитет у Београду

Апстракт: Овај чланак има за циљ да уозна читаоце са (код нас) још увек неизвесним Авељевиим житијем које је сачувано на сиријском језику, а вероватно је и изворно написано на њему, као и са његовом богословском позадином. Кроз краћак увод, превод Житија са сиријског изворника и његову богословску анализу може да се види како аутор Житија, извесни Симах, користи један библијски извештај као основу да изрази своју веру да је целокупна историја хришћанства и да сви праведни људи од стварања света и човека учествују у Христовом кршћанском догађају.

Кључне речи: Авељ, Каин, житије, хришћанство, сиријски језик, символ, тит.

Увод

У свом предговору издања сиријског текста *Авељевог житија* и његовог превода на енглески,¹ професор Себастијан Брок је навео да о Авељу можемо да пронађемо спорадичне помене у Новом Завету, у ком га називају праведником,² потом, о њему су писали и Оци и учитељи Цркве (истини за вољу, не

---

* bosko_eric@yahoo.com.

¹ Ово издање сиријског текста сам користио као основу за превод на српски (текст је део студије: Brock, S., A Syriac Life of Abel, *Le Muséon* 87, 3–4 (1974), 476–492; даље у тексту ћу користити скраћеницу SLoA). Сви подаци о рукопису које ћу касније помињати настали су на основу овог увода. Поред увода, рад садржи и *енднотсе* у којима С. Брок новоди паралелна места *Житија* са другим ауторима који су писали о Каину и Авељу (уп. SLoA, 486–492).

² Уп. Мт. 23, 35 и Јев. 11, 4.

⇒ преводу са грчког или неког другог језика на сиријски.⁵ Време настанка не може се тачно одредити, али се претпоставља да је настало после Светог Јефрема (†373. године), а вероватно је било познато Јакову Сарушком († 521. године). Најпознија временска граница настанка овог *Житија* јесте рани шести век.

Садржај *Житија* има за основу библијски текст, али га аутор не следи у потпуности, штавише, веома је оригиналан и има изразито слободан, уметнички приступ. Неке делове из *Књиге Постања* прескаче, а убацује своје описе и дијалоге. Читајући сам текст *Житија*, с једне стране, стиче се утисак да аутору није у првом плану да исприча саму радњу, повест, већ, како то С. Брок дефинише: „психолошки аспект братске борбе“,⁶ с друге стране, да аутор има за циљ да нам укаже на христоцентричност овог догађаја.⁷

Нумерацију у преводу сам задржао према издању сиријског текста са ког сам преводио.

Превод

Још, са подршком и помоћи Свете Тројице, пишемо повести о мученицима светим, одевеним победом, који пред царевима рђавим сведочише за Христа. Прва [повест] јесте о Авељу кога уби Каин, коју састави Симах.

1. Мишљења сам да је корисно приближити се повести о дому Адамовом како би имали користи од приче Авеља праведног. Не штети пак болеснику посета лекара, нити грешнику приближавање причи светој.⁸

2. Дајте ми пак пажњу вашу на тренутак, о слушаоци истине, и ставићу причу њихову пред вас у обличју пријатном. Приближише се свештеници први да принесу приносе Господу према заповести оца њиховог. Прихваћена би Авељева, а Каинова би одбијена јер не беше исправно издвојена. Уместо да се упристоји, како му рече Бог,⁹ и да се удаљи од љутње и да одбаци завист, бес на бес додаваше, а завист [коју имађаше] од пре, после приноса увећаваше и

---

⁵ С. Брок у свом предговору наводи и разлоге за овакво своје мишљење, а на којима се ја нећу задржавати (уп. SLoA, 468).

⁶ SLoA, 469.

⁷ О овоме ће бити више речи после превода.

⁸ У сиријском тексту постоји грешка која је вероватно настала приликом прекуцавања текста и уместо qđyš' – свет, стоји qđlš'. Да је реч о грешци може да се види и у преводу приређивача сиријског текста који ову реч преводи на енглески са „saint“ (SLoA, 472). Поред тога, у преводу на енглески израз „прича света“ је у множини, иако у сиријском тексту нема ознаке за множину (уп. *истио*).

⁹ Пост. 4, 7.

дан за даном брата свог презираше. Надвладан би завишћу и очигледно побеђен би од непријатеља. Надвладан презиром презирућим, одбаци љубав и одби братство. Одлучи у уму свом да убије сина мајке своје. О! Крвник нови нађе се на земљи новој! О! Убица први који показа пример горки у свету! Авај, Каине! Зашто ти убијаш сина мајке своје? Заиста ти није [довољно] испуњена цела земља и четири стране творевине, па те смрт његова, Авељева, брата твога, притиска? Заиста нећеш одустати од проливања крви без разлога?

3. Увећа се зло у уму његовом и поче да говори брату свом: „Хајдемо у поље на тренутак!“¹⁰ Устаде пак Авељ и наивно отиде са њим. Када пак отиђоше и удалише се од обиталишта родитеља њихових, седе Каин, а и, такође, Авељ са њим. Авељ пак због тога што би много везан за стадо своје, а иако својевољно дође са братом својим, ипак не беше желео да напусти стадо своје. Срце његово на стадо његово мишљаше. Каин пак у срцу свом размишљаше како да га убије и на које место да сакрије тело његово.

4. О, симболи Господа нашег како се осликаше на Авељу убијеном! Радоваше се Авељ док иђаше са Каином, као Господ наш кад рече Јудејима: „Ја сам онај кога тражите ви.“¹¹ И у нисану беше онај дан у ком умре Авељ! Тако је пак записано: Каин приноси сноп, Авељ јагње, а и сноп пак и јагње не [беху ли] само у нисану сматрани најприкладнијима? Можда чак и дан петак би, јер тако у петак, у нисану, умре Господ његов. Ако се тренутак њихов преклапа, гле, у свему Сину Господа свог сличаше.

5. Док пак седеше и тиховаше, устаде Каин изненада и надвлада брата свога! Запрепасти се, али и помисли Авељ да је [нека] весела шала, или да га ударајући удара да би му наплатио за рану над приносом његовим.¹² Кад пак виде очи брата свога да беху као крв и да се лице његово заодену у жутило, поче да лије сузе пред њим и заклињаше га и убеђиваше сина мајке своје:

6. „Брате мој, брате мој Каине, ко изненада унесе у тебе љубомору да брата свог, сина мајке твоје, учиниш безнадежним надамак смрти? Немој да се огрешиш о мене, сине мајке моје! Немој да оскрнавиш многу душу своју и да учиниш многу безнадежних родитеље моје! Због чега ти у пустињи убијаш мене? Зашто ти у пустињи уништаваш мене? Да ли би мене пак

---

¹⁰ Пост. 4, 8.

¹¹ Јн. 18, 5 и 8.

¹² Није ми до краја јасно шта је писац хтео да каже са последњим делом ове реченице. У преводу на енглески стоји: „or hitting him to repay the injury over his offering“ (SLoA, 474). Последње две речи би се могле превести и са „супарник у приносу“, тј. „да би наплатио/осветио се за повреду супарнику у приносу“.

убио унутра како би ме могли оплакати родитељи моји тужбалицама својим? Зашто ме омрзну оволико да не само да си ме живих ових лишио, него ме чак ни уласка у гроб достојним ти не сматраш? Сачекај ме цео [један] дан и пред њима убиј ме да би ме оплакали они који ме родише. Шта мрско учиних теби, брате мој, те ме даде за храну птици небеској? Шта учиних теби, брате мој, те начини ти мене храном псима и животиње пустињске да се удовима мојим насите? Због чега [чиниш] ове грехове нада мном и уништаваш душу своју убијајући сина мајке своје? Због чега ти растужујеш оца мога и жалостиш мајку моју? Није ли им довољно патње јер изгубише Рај? Довољан им је, брате мој, овај слом јер ће наследити [само] земљу. Праведност не уби Адама који згреши, а ти, иако се нисам огрешио о тебе убићеш ли ме? Шта ти учиних, брате мој, па не прихваташ искања Авеља, брата твог? Даћеш ли место речима мојим у уму твој? Да умножим искање моје, или да је [= реч моју] зауставим пред тобом? Ако, дакле, у смрти ме тражиш убијајући ме, дај ми пољубац мира [бар пре] смрти моје.

Живота [ти] оца нашег Адама прими мољење моје. (Ја те заклињем) Богом свега [...] дођи [...] мени;¹³ с тим [...] жртва приноса мојих од [...] приноса твојих, не раздвајај мајку твоју од тебе;¹⁴ Оним [те заклињем], кога слуша-ше Адам и чу глас његов у Рају,¹⁵ не раздвајај глас мој од оваца стада мога; Оним, који засади Дрво живота у Рају,¹⁶ не сеци дрво љубави наше и не поништавај плод приноса мога; Оним, који даде извор у Рају¹⁷ и учини да потекне вода из Едена,¹⁸ немој да пије земља од крви брата твога, нити да се умажу руке твоје крвљу Авељевој, сина мајке твоје; Оним, који свуче са Адама славу којом оденут беше, не скидај одећу моју са удова мојих и не показуј сунцу небеском голоотињу младости моје; Оним, који учини милосрђа Адаму, учини ми милосрђе, брате мој.“

7. Подигнуте беху пак очи Авељеве и гледаше брата свога и приношаше мито, сузе горке, да би се Каин, видевши [их], сажалио на њега. Мољење не примаше и заклињања га не убедише, нити га због плача његовог поштеди, нити му се због суза његових смилова, већ гнев увећаваше и силно распаљиваше бес на брата свога. Устаде потом и уби га,¹⁹ а поче и да пази одећу своју да је не умаже крвљу његовом како не би она била тужилац пред родитељима његовим.

¹³ Или „мене“. Недостају делови текста, а лична заменица првог лица јединине је означена као објекат.

¹⁴ С. Брок наводи да би можда требало да буде заменица првог лица јединине, а не другог лица јединине мушког рода, тј. „не раздвајај мајку моју од мене“ (уп. SLoA, 476, фуснота 4).

¹⁵ Уп. Пост. 3, 10.

¹⁶ Уп. Пост. 2, 9.

¹⁷ Уп. Пост. 2, 6.

¹⁸ Уп. Пост. 2, 10.

¹⁹ Уп. Пост. 4, 8.

8. У тренутку пак у ком га уби [беху] раширене руке његове и рамена његова и јасно се изображаваше символ Његов чије руке и стопала²⁰ на дрвету беху раширене. Такође, расцепи се земља на којој положено би [тело Авељево]²¹ и [тако] символ Његов изобрази – положено би тело Његово у гроб нови у ком ниједан човек не би положен.²²

9. Убивши га пак врати се код родитеља својих. Беше ноћ. Каснио је са доласком својим у односу на уобичајено [време доласка]. Изађе Адам да тражи Авеља, сина свога, и нађе стадо, али не би га код [оваца]. Претпостави Адам да је од посла многог задремао и заспао или испашу добру оде да погледа за стадо своје, па закасни.

10. Пошто се пак одужи кашњење његово питаше родитељи његови сина свог Каина говорећи му: „Где је Авељ, брат твој?“ Кад пак видеше да оклева да им каже, заклињаше га мајка његова говорећи: „Живота [ти] Авељевог, реци ми где је?“

11. Каин се пак плашио да каже отворено да је убијен, али не беше пак у страху од родитеља својих – ни од Бога се не беше плашио, већ да не буде нелагоде у дому њиховом. Поче да их убеђује, родитеље своје, са лажима: „Ја се, наиме, случајно задесих у пољу. Подигох очи своје и видех брата мога на планини, ухваћеног изненада. Видех да досегну до падина Раја²³ и док га гледах видех херувима са оштрим мачем²⁴ који му даде пред њим место и уђе у Рај.“²⁵

12. Родитељи његови када чуше [ово], утишаше се²⁶ и не испитиваше више о њему. Бог пак који доноси скривено на видело, који проповеда на крову куће ствар која би у дубини,²⁷ после два дана, када се умири Каин и утиша, када помисли да убиство његово нико не запази, после тога, откри му се Бог, не у гневу или вичући, да не учини познатом ову [ствар] на брзину, већ благо и љубазно говораше му: „Где је Авељ, брат твој?“

---

²⁰ С. Брок претпоставља да је требало да пише рамена, руке иако је у рукопису реч стопала (уп. SLoA, 477).

²¹ Уп. Пост. 4, 11.

²² Уп. Мт. 27, 60.

²³ О Рају као планини говоре и други сиријакофони аутори, а међу њима је и Свети Јефрем (уп. нпр. Св. Јефрем Сирињанин 2013а, Св. Јефрем Сирињанин 2013б).

²⁴ Уп. Пост. 3, 24.

²⁵ Исти Каинов одговор проналазимо и код Св. Јефрема у *Тумачењу на Књију Постања*, III, 5.

²⁶ С. Брок не даје објашњење у овом случају, али преводи као да је реч о глаголу ܟܘܠܘܢܐ и у преводу ставља знак питања (уп. SLoA, 478).

²⁷ Уп. Мт. 10, 26–27.

13. И Каин виде да га директно пита Бог и помисли да чак ни Он не зна шта учини. Одговори и рече Богу: „Ја пак да ли сам чувар брата свога?“²⁸ Рече му Бог: „Како ти не знаш о томе? Реци ми, дакле, шта учини?“²⁹ Кад чу ове застрашујуће речи умири се и не знаде којим да узврати речима, а да не разгласи о преступу – убиству свом. Рече му Бог: „Глас крви брата твога вапи ка мени са земље.“³⁰ Ко, дакле, даде глас крви јер крв глас нема, не разлучује крв, лишена је разума?“

14. Бог пак који тиху крв чу захтеваше освету над убицом који је изли у поље. Поче говорити Бог њему: „Пошто ово учини проклет да си од лица земље“³¹ јер је вештини злој научи; проклет да си од лица целе земље зато што си узроковао патњу Адаму и Еви, родитељима целе земље; проклет да си од целе земље јер отвори³² врата Шеола пред целом земљом; проклет да си од целе земље јер жељаше сам да будеш на лицу целе земље; узнемирен и потрешен³³ бићеш на њој јер си се ослонио на своју снагу и убио си брата свог; када будеш вредно радио на њој неће ти дати силу њену³⁴ јер си тражио да сам будеш наследник њен.“

15. Када се пак, заоденут проклетствима, враћаше родитељима својим замисли се у души својој говорећи: „Како да уђем и да ме виде родитељи моји у овом понижењу? Шта да кажем о ствари која ми се догоди? Или који изговор [имам] за ствар која ме задеси? Још да увећавам лаж? Гле, разоткри се лаж моја прва. Не, говорићу им истину и открићу шта учиних. Боље ми је пак да буде данас једно проливање суза, него два, и да не одлажем патњу за Авељем за други дан.“

16. Пошто пак Каин дође дому њиховом, подигоше очи своје родитељи његови и видеше га и помислише да од превише вина посрће. Када пак запази мајка његова узнемиреност и потрешеност његову, као и знак³⁵ страшни када виде на њему, руке своје на главу своју стави и јаукања силна из уста њених се излише. Отвори уста своја и гласом тужним заука над двојцом својих синова рекавши:

---

²⁸ Уп. Пост. 4, 9.

²⁹ Уп. Пост. 4, 10.

³⁰ Уп. Пост. 4, 10.

³¹ Уп. Пост. 4, 11.

³² Уп. Пост. 4, 11.

³³ Уп. Пост. 4, 12.

³⁴ Уп. Пост. 4, 12.

³⁵ Уп. Пост. 4, 15.

17. „Авељ, љубљени мој, изађе јуче и нема га. А, Каин – помислих да ћу у њему утеху имати, а смрт његова је много боља за мене од живота његовог. Вољеног мог, вољеног оца свога, њега нема, а Каина, кога добих,³⁶ боље би ми било да га нисам добила. Шта ће бити од мене? Сина мог малог нема, а овај који преостаде, гле, у младости својој посрђе и пре младости своје узнемиреност и потрешеност беху на удовима његовим.“

18. Такође и Адам плакаше, јецаше и рече: „Авај мени, који са степена на степен бих снешен: са [степенa] славе на [степен] голотиње, а гле, данас задеси ме туга горка.“ Пошто плакаше и расплакаше [још више] једно друго, седоше и учише о Авељу од Каина.

19. Каин одби да плаче због ове ствари која му се догоди, али поче да плаче због Авеља, брата свога, јер пуче срце од камена које беше добио, а поврати му се љубав његова за братом његовим; као што га пак беше презирао пре убиства, тако му се поврати љубав после убиства. Потом поче да плаче за братом својим и да говори:

20. „Авеље, брате мој, нека бих исплакао очи моје јер видеше сузе твоје и немаше милосрђа; нека оглуве уши моје јер не слушаше глас мољења твога! [Е, када би те сада], у овом понижењу које дође на мене, неко пак дао мени, брате мој, и да тај пак склони земљу са очију твојих, па да видиш колико ниско доспеде син мајке твоје.“

21. Ева пак кад чу о Авељу и да је убијен испуни уста своја јауцима и јецајима и гласом јецаја својих зидове дома свога потресаше. Остави питања када, како и због чега га он уби, али о телу³⁷ његовом и гробу његовом ужурбано [покушаваше] да сазна: „Где, наиме, предаде смрти Авеља? На ком месту погуби брата свога? Где си искасапио љубљеног мог? Ходи! Покажи ми пре него га поједу дивље животиње! Да се иде и да се стигне пре него што га искида птица! Дај нам тело³⁸ његово да га сахранимо! Врати нам тело³⁹ чисто! Дај ми тело⁴⁰ његово да га оперемо од крви његове и сахранимо га, јер га у крви његовој сахрани голог.“

22. Такође, Адам одговори и рече Каину: „Покажи нам тело⁴¹ брата свога да видимо слабост нашу. Дај нам тело⁴² његово да видимо у њему крај наш и

³⁶ Уп. Пост. 4, 1.

³⁷ Сир. *шалда* – тело, труп, леш.

³⁸ Сир. *јаїра* – тело, плот.

³⁹ Сир. *шалда*.

⁴⁰ Сир. *јушма* – тело.

⁴¹ Сир. *јаїра*.

⁴² Сир. *јушма*.

да спознамо кроз њега на шта ће личити смрт наша. Дај нам да видимо ране његове, да спознамо куда уђе у њега смрт, и модрице његове, да спознамо куда изађе душа његова.“

23. Поведи пак Каин родитеље своје и оде да им покаже место убиства брата свог. Када пак виде Ева крв вољеног свог рукама својим по лицу свом ударише и мишице своје зубима својим грижаше. Склонише земљу и [кад Ева] виде љубљеног свог, баченог и умазаног у крв своју,⁴³ косу своју чупаше, лице своје ударајући гребаше и крв из образа њених потече. Гласима тужним над телом⁴⁴ његовим плакаше говорећи:

24. „Два туговања ме ојадеше у једном дану. Две ломљаве у мени у једном часу. Оборих очи моје ка земљи, тело убијеног ми изазива патњу, а ако уздигнем очи моје да виде овог узнемиреног и потрешеног, ударац горки је [то] мени. За којим да зајаучем не знам ја. За којим од ове двојице треба да плачем не спознадох. За убијеним да заплачем? Али, [овакав] живот живота [сина] веће је зло за мене од [овог сина] убијенога. Да оставим мртвог и плачем за живим? Тело Авељево неће ми допустити.“

25. У Авељу је пак представљен символ убиства Господа његовог, такође, и символ васкрсења је представљен у подизању тела његовог, иако није у живот подигнут као Лазар,⁴⁵ већ је из гробног места уздигнут и премештен. Када пак уздигосе тело његово, да би га умотали у одећу и положили га код њих горе, њим представљено би васкрсење Сина. Не оставише пак тело његово у пољу јер место би пак удаљено и земља у пољу би напуштена – зато Каин није ископао [рупу] у земљи и закопао га [у њој], већ земљу нагомила на њега у журби и оде, да[, ипак,] не би био [само] бачен у поље, [а потом] и уочен од стране дивљих животиња и поједен.

26. Родитељи узеше Авеља и сахранише га у близини својој – на првом [месту], да би могле и њихове кости пасти преко његових,⁴⁶ а на другом, да буде близу Еви, [како би она могла] да иде и да плаче над њим у гробу, и Каину унутар куће.⁴⁷

---

⁴³ Сир. *кнома*.

⁴⁴ Сир. *шалда*. Овај термин се користи за тело на осталим местима у овом и следећем одељку.

⁴⁵ Уп. Јн. 11, 44.

⁴⁶ У смислу да би они по смрти њиховој могли бити сахрањени на исто место.

⁴⁷ Аутор са последњим делом реченице као да посебно наглашава да је Каин остао у дому својих родитеља. С. Брок указује на чињеницу да Свети Јефрем Сиријски у својим *Тумачењима на Књију Посијања* (3, 11) посебно наглашава да је Каин отишао из куће (уп. SLoA, 492), а, на првом месту, о томе говори и *Књија Посијања* (уп. Пост. 5, 14–16).

27. Добро учинише говорећи да га понесемо из поља и сахранимо на планини. Вероватно, Бог се показа Каину у трећи дан и казни га онда када би на починку тело измучено. [Ово се догоди] да би се представио кроз узлазак његов тип Његов коме Марија рече: „Однеште Господа мог и не знам где га ставише.“⁴⁸ Ако размислиш, такође, узлазак Господа нашег наћи ћеш у Авељу – из поља на планину узнесе Авеља, а из Витаније на небо телом⁴⁹ се узношаше Христос.

28. Сину пак убијеном, чија је смрт представљена и симболизована кроз праведне, часне и пророке, Који тако прими принос Авељев и учини освету убици његовом, а и прекори и одбаци народ побуњени који терет врата Каиновог примише, [Њему] узнесимо славу и хвалу нека би Он чинећи учинио мир у Цркви својој и мир у народу свом и да да свакоме од нас опроштај грехова у дан доласка Свог, у векове векова. Амин. Крај повести о Авељу ког уби брат његов Каин. ⇒

---

⁴⁸ Уп. Јн. 20, 2.

⁴⁹ Сир. *йаїра*.

.....

сматрани најприкладнијима? Можда чак и дан петак би, јер тако у петак, у нисану, умре Господ његов. Ако се тренутак њихов преклапа, гле, у свему Сину Господа свог сличаше.

8. У тренутку пак у ком га уби [беху] раширене руке његове и рамена његова и јасно се изражаваше **СИМВОЛ** Његов чије руке и стопала на дрвету беху раширене. Такође, расцепи се земља на којој положено би [тело Авељево]⁵² и [тако] **СИМВОЛ** Његов израза – положено би тело Његово у гроб нови у ком ниједан човек не би положен.

У првом одељку запажамо да је аутор свестан да за његово тумачење не постоје подаци у Светом Писму, нити било где другде, а на које би се могао ослонити и због тога неке ставове износи (донекле) у облику претпоставки: „... не беху ли само у нисану сматрани најприкладнијима?“, као и „можда чак и дан петак би...“ Међутим, за њега је ова прича у толикој мери христоцентрична да га тај недостатак података не спречава да он те ставове изражава са солидном количином сигурности и да

---

⁵² Уп. Пост. 4, 11.

износи „доказе“ за њих. Штавише, исказ да постоји извесна симболика у Авељевом радовању због тога што иде у поље са Каином и да је она у вези са Христовим хватањем у Гетсиманском врту, а за који чак можемо и да кажемо да он није у складу са извештајем из Јовановог Јеванђеља, у ком се нигде не види да је Господ Христос показао на било који начин радост, аутор наводи без икаквог знака сумње, претпоставке. Значи, поред чињенице да Симах библијски извештај о Каину и Авељу тумачи крајње христоцентрично и да због тога нема проблем да сам извештај прилагоди догађајима из Христовог живота, он нема проблем ни да (понекад) прилагођава и извештаје из Христовог живота приче о Каину и Авељу.⁵³

25. У Авељу је пак представљен **СИМВОЛ** убиства Господа његовог, такође, и **СИМВОЛ** васкрсења је представљен у подизању тела његовог, иако није у живот подигнут као Лазар,⁵⁴ већ је из гробног места уздигнут и премештен. Када пак уздигоше тело његово, да би га умотали у одећу и положили га код њих горе, њим представљено би васкрсење Сина. Не оставише пак тело његово у пољу јер место би пак удаљено и земља у пољу би напуштена – зато Каин није ископао [рупу] у земљи и закопао га [у њој], већ земљу нагомила на њега у журби и оде, да[, ипак,] не би био [само] бачен у поље, [а потом] и уочен од стране дивљих животиња и поједен.

27. Добро учинише говорећи да га понесемо из поља и сахранимо на планини. Вероватно, Бог се показа Каину у трећи дан и казни га онда када би на починку тело измучено. [Ово се догоди] да би се представио кроз узлазак његов **тип** Његов коме Марија рече: „Однесе Господа мог и не знам где га ставише.“⁵⁵ Ако размислиш, такође, узлазак Господа нашег наћи ћеш у Авељу – из поља на планину узнесе Авеља, а из Витаније на небо телом се узношаше Христос.

Претходна два одељка говоре о симболици Авељевог страдања и погребена у вези са Христовим страдањем и погребеном. Међутим, Симах са ова два одељка иде даље и проналази симболику Христовог васкрсења, па и вазнесења, и то тако што проширује, обогаћује библијски извештај о Каину и Авељу. Слично као и у прва два случаја и овде можемо да пронађемо на једном, два места да Симах свој став износи као претпоставку. Остало је наведено као нека општепозната ствар на коју он само

---

⁵³ У овом случају својој верзији приче о Каину и Авељу.

⁵⁴ Уп. Јн. 11, 44.

⁵⁵ Уп. Јн. 20, 2.

указује, или је ипак потребно да се ослонимо на логику, тј. да је довољно само да се мало боље размисли и све ће бити јасно.

28. Сину пак убијеном, чија је смрт представљена и **символизована** кроз праведне, часне и пророке, Који тако прими принос Авељев и учини освету убици његовом, а и прекори и одбаци народ побуњени који терет врата Каиновог примише, [Њему] узнесимо славу и хвалу нека би Он чинећи учинио мир у Цркви својој и мир у народу свом и да да свакоме од нас опроштај грехова у дан доласка Свог, у векове векова. Амин. Крај повести о Авељу ког уби брат његов Каин.

Житије закључује ставом да су „праведни, часни и пророци“ симболизовали Христово страдање и смрт, што нас доводи да закључка да Симах не види само у повести о Каину и Авељу симболику страдања и васкрсења Христа Бога, тј. да су за њега животи и других светих христоцентрични и да симболизују, или боље рећи да учествују у Христовом крстоваскрсном догађају.

Дакле, аутор је осмислио и написао једну проширену, слободно, уметнички прерађену причу о Каину и Авељу, која је имала за основу извештај из *Књије Посићања*, али којој је циљ то да читаоцу укаже на њену христоцентричност, али и на чињеницу да сви свети од почетка историје учествују у страдању и васкрсењу Христовом.

Извори и литература:

Јефрем Сирин, Св. (2013а), *Химне о Рају*, са сиријског изворника превео мр Небојша Тумара, Крагујевац: Каленић.

Јефрем Сирин, Св. (2013б), *Тумацење на Књију Посићања и Књију Изласка*, са сиријског изворника превео Небојша Тумара, Крагујевац: Каленић.

Brock, S. (1974), „A Syriac Life of Abel“, *Le Muséon* 87, 3–4, стр. 476–492.

Bou Mansour, T. (1988), *La pensée symbolique de saint Ephrem le Syrien*, Kaslik.

Budge, E. A. W. (1928), *The Book of the Saints of the Ethiopian Church*, Cambridge: University Press.

den Biesen, K. (2006), *Simple and Bold: Ephrem's Art of Sympolic Thought*, Gorgias Press.

Hennig, J. (1946), „Abel's place in the liturgy“, *Theological Studies* 7, стр. 126–141.

Примљено: 13. 1. 2017.

Исправљено: 24. 1. 2017.

Одобрено: 1. 3. 2017.

THE ABEL'S LIFE WRITTEN IN THE SYRIAC: INTRODUCTION, TRANSLATION, COMMENTARIES AND THEOLOGICAL ANALYSIS

Boško Erić

*Faculty of Orthodox Theology,
University of Belgrade*

***Summary:** This article aims to make the acquaintance to readers of almost unknown Abel's Life that is saved in the Syriac language, and probably originally written on it, as well as its theological background. By a brief introduction, translation of Life from the syriac source and his theological analysis, it can be seen how the author of Lives, certain Simah, used a biblical story as a basis to bring out his faith that the entire history is christocentric. According to him, all the righteous men from the time of creation of the world and man, participate in Christ's event of the Cross and the Resurrection.*

***Key words:** Abel, Cain, hagiography, christocentrism, Syriac language, symbol, type.*